

مطالعه ی کیفی شناسایی پیشایندهای موثر بر طلاق در خانواده های نظامی

چکیده

زمینه و هدف: آمارهای رسمی ازدواج و طلاق کشور نشان می دهد که ازدواج هر ساله نسبت به سال قبل کاهش و درصد طلاق افزایش یافته است. لذا در سال های اخیر توجه به مسئله شناسایی پیشایندهای طلاق مورد توجه قرار گرفته است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی پیشایندهای موثر بر طلاق در خانواده های نظامی انجام شد.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ نوع تحقیق، کیفی است. جامعه مشارکت کننده، افراد مطلقه نظامی زن و مرد در سال 1399 هستند که به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. پس از مصاحبه با 20 نفر پاسخ های افراد به اشباع رسید. جمع آوری اطلاعات با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته، یادداشت برداری میدانی و مشاهده انجام شد. برای سنجش روایی و پایایی داده های کیفی، از درگیری پیوسته و طولانی مدت، مشاهده مداوم، ذهنیت پیش رونده و از کمیته ی راهنما برای ارزیابی و اجرای برنامه ی مصاحبه استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش تحلیل مضمون براساس مدل براون و کلارک (2006) صورت گرفت.

یافته ها: در مراحل تحلیل، مجموعاً 108 کد اولیه، 6 مضمون فرعی و 3 مضمون اصلی بدست آمد. یافته های موجود در قالب 3 مضمون اصلی پیشایندهای قبل از ازدواج، پیشایندهای حین ازدواج و پیشایندهای بعد از ازدواج مشخص شدند. پیشایندهای قبل از ازدواج به صورت نبود خصوصیات موثر درون فردی و عدم کفویت اولیه و پیشایندهای حین ازدواج به صورت مشکلات خانواده های اصلی و نبود شبکه های حمایتی و پیشایندهای بعد از ازدواج به صورت نبود ویژگیهای موثر درون زوجی و عدم پذیرش شرایط شغلی همسر طبقه بندی شدند.

نتیجه گیری: طلاق در خانواده های نظامی نتیجه نداشتن ویژگیهای موثر درون فردی و درون زوجی و مشکلات خانواده های مبدا زوجین است. لذا لازم است برای اجرای برنامه های پیشگیرانه و مداخله در بحران طلاق به پیشایندهای موثر بر طلاق توجه شود.

کلیدواژه ها: مطالعه ی کیفی، شناسایی، پیشایندهای طلاق، خانواده های نظامی.

دریافت: 1400/05/01

پذیرش: 1400/06/30

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: 221-225

شناسه دیجیتال (DOR):

DOR: [20.1001.1.20086024.1400.13.3.8.6](https://doi.org/10.1001.1.20086024.1400.13.3.8.6)

طاهره نوری

استادیار گروه پژوهشی مطالعات زنان و خانواده، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده مسئول). رایانامه: nori.t1363@gmail.com

- احدی، حسن؛ عبداللهی، اصغر؛ تاجری، بیوک و حاجی علی زاده، کبری. (4400). تدوین الگوی مفهومی عوامل شکل دهنده طلاق در پنج سال اول زندگی: یک مطالعه داده بنیاد. *مجله علوم روان شناختی*، 20 (97)، صص 1-11. قابل بازیابی از:
<https://psychologicalscience.ir/article-1-976-fa.html>
- اخوی ثمرین، زهرا؛ زهراکار، کیانوش؛ محسن زاده، فرشاد و احمدی، خدابخش. (1397). بررسی عوامل زمینه ساز طلاق در بافت اجتماعی فرهنگی شهر تهران، پژوهشی کیفی. *فصلنامه فرهنگی - تربیتی زنان و خانواده*، 12 (40)، صص 155-166. قابل بازیابی از:
<http://ensani.ir/fa/article/378627>
- تقوی دینانی؛ پرستو، باقری؛ فریبرز و خلعتبری، جواد. (1399). مطالعه کیفی: تدوین مدل طلاق در شرایط اجتماعی و فرهنگی شهر تهران. *مجله علوم روانشناختی*، 19 (93)، صص 1163-1173. قابل بازیابی از:
<https://psychologicalscience.ir/article-1-618-fa.html>
- حسینی، فاطمه؛ رضاپور، محمد و عصمت ساعتلو، مرضیه. (4394). بررسی عوامل مؤثر برافزایش میزان طلاق مورد مطالعه: زوجهای متارکه کرده شهرستان سرپل ذهاب استان کرمانشاه. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*، 2 (4)، صص 31-44. قابل بازیابی از:
http://socialworkmag.ir/browse.php?a_code=A-10-51-1&sid=1&slc_lang=fa
- حیاتی، مژگان و سلیمانی، شهلا. (1397). پیامدهای طلاق برای فرد مطلقه: یک مطالعه کیفی. *رویش روانشناسی*، 7 (12)، صص 273-288. قابل بازیابی از:
<http://frooyesh.ir/article-1-1304-fa.html>
- سازمان ثبت احوال کشور. (1398). *آمار رویدادهای حیاتی (طلاق)*. قابل بازیابی از:

<https://www.sabteahval.ir>

– سیده حسینی، سیده صدیقه؛ زارعی، اقبال؛ ابهری، علی اصغر؛ فلاح چای، سید رضا. (1391). اثرات روانشناختی اعزام به ماموریت های رزمی دریایی طولانی مدت بر خانواده های کارکنان؛ پژوهش کیفی. *مجله طب نظامی*، 2(14)، صص 121-113. قابل بازیابی از:

<https://militarymedj.ir/article-1-942-fa.html>

– کریمی، یوسف؛ الماسی، سکینه؛ محمدی، رزگار و فاضلی، حسن. (1395). مطالعه بسترهای طلاق در افراد مطلقه: پژوهشی پدیدارشناسانه. *مطالعات روانشناسی بالینی*، 7(25)، صص 191-211. قابل بازیابی از:

https://jcps.atu.ac.ir/article_7138.html

– فتحی، الهام؛ حاتمی ورزنه، ابوالفضل. (1396). بررسی عوامل موثر بر طلاق در شهر زنجان: مطالعه کیفی گراند تئوری. *فصلنامه علمی دانش انتظامی زنجان*، 25(1)، صص 47-59. قابل بازیابی از:

http://journals.police.ir/article_19498.html

– نعیمی، محمدرضا. (1391). مشکلات جنسی و طلاق. *نشریه مطالعات جامعه شناختی ایران*، 2(4)، صص 76-93. قابل بازیابی از:

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=203475>

– محسن زاده، فرشاد؛ نظری، علی محمد و عارفی، مختار. (1390). مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زن و شوهری و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). *مطالعات راهبردی زنان*، 14(53)، صص 7-42. قابل بازیابی از:

http://www.jwss.ir/article_12235.html

– Amato, P. R. (2014). The consequences of divorce for adults and children: An update. *Društvena istraživanja-Časopis za opća društvena pitanja*, 23(1), pp 5-24. Retrieved from:

<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=259502>

– Amato, P. R., Loomis, L. S., & Booth, A. (1995). Parental divorce, marital conflict, and offspring well-being during early adulthood. *Social Forces*, 73(3), pp895-915. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1093/sf/73.3.895>

- Amato, P. R., & Cheadle, J. E. (2008). Parental Divorce, Marital Conflict and Children's Behavior Problems: A Comparison of Adopted and Biological Children. *Social Forces*, 86(3), pp1139-1161. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1353/sof.0.0025>
- Anderson, K. L. (2010). Conflict, power, and violence in families. *Journal of Marriage and Family*, 72(3),pp726-742. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00727.x>
- Bloom, B. L., Niles, R. L., & Tatcher, A. M. (1985). Sources of marital dissatisfaction among ewly separated persons. *Journal of family issues*, 6(3), pp359-373. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1177/019251385006003007>
- Carroll, E. B., Orthner, D. K., Behnke, A., Smith, C. M., Day, S., & Raburn, M. (2013). Integrating life skills into relationship and marriage education: The essential life skills for military families program. *Family Relations*, 62(4),pp559-570. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1111/fare.12027>
- Chen, Y. F. (2009). Job stress and performance: A study of police officers in central Taiwan. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 37(10), pp1341–1356. Retrieved from:
<https://doi.org/10.2224/sbp.2009.37.10.1341>
- Gottman, J. M., & Levenson, R. W. (2002). Generating hypotheses after 14 years of marital followup; or, how should one speculate? A reply to DeKay, Greeno, and Houck. *Family Process*, 41(1), pp105-110. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2002.40102000105.x>
- Hall, L. K. (2016). Counseling military families: What mental health professionals need to know. *Routledge*. Retrieved from:
<https://doi.org/10.4324/9780203761984>
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2000). Attributions in marriage: State or trait? A growth curve analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), pp295- 309. Retrieved from:
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.295>
- Randall, K., & Bodenmann, G.(2017). Stress and its associations

with relationship satisfaction. *Current Opinion in Psychology*, 13(2), pp 96–106. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.05.010>

- Sayehmiri, K., Kareem, K. I., Abdi, K., Dalvand, S., & Gheshlagh, R. G. (2020). The relationship between personality traits and marital satisfaction: a systematic review and meta-analysis. *BMC psychology*, 8(1), pp1-8. Retrieved from:

<https://bmcpyschology.biomedcentral.com/articles/10.1186/s40359-020-0383-z>

- Saccoia, E. F. (2020). *Understanding the increase in military couples seeking counseling throughout the military lifecycle*. Walden University. Walden Dissertations and Doctoral Studies. Retrieved from:

<https://b2n.ir/d09144>

- Woodall, K. A., Richardson, S. M., Pflieger, J. C., Hawkins, S. A., & Stander, V. A. (2020). Influence of work and life stressors on marital quality among dual and nondual military couples. *Journal of Family Issues*, 41(11), pp 2045-2064. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1177/0192513X20903377>

- Woody, H. (2005). The police culture: Research implications forpsychological services. *Professional Psychology: Research andPractice*, 36(5),pp 525–529. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1037/0735-7028.36.5.525>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی